

Högskolan i Halmstad
Sektionen för hälsa och samhälle
MKV 61 – 90 hp
HT 2010

Politiska tendenser i dagspressen

- *En kvalitativ studie om unga vuxna kan se politiska tendenser i två dagstidningars nyhetsrapportering.*

Författare
Kenan Ganic
Alexander Wennberg

Handledare
Ingegerd Rydin

Examinator
Thomas Knoll

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
2. Syfte	5
3. Frågeställning	5
4. Bakgrund	6
4.1 Aftonbladet	6
4.1.1 LO- Landsorganisationen i Sverige	7
4.2 Svenska Dagbladet	8
5. Tidigare forskning	9
6. Avgränsning	13
7. Teori	14
7.1 Reception – encoding-decoding	14
8. Metodologiska överväganden	18
8.1 Urval	19
9. Metod	21
9.1 Val av metod	21
9.2 Fokusgrupper	22
9.3 Kvalitativ metod	23
10. Kvalitativ intervju	24
11. Tillvägagångssätt	25
12. Presentation & Analys av studien	27
12.1 Enkätundersökning	27
12.2 Fokusgrupper	28
12.2.1 Anders Borg bestämmer i regeringen, men har inga politiska idéer. Det duger inte	29
12.2.2 Mona Sahlin avgår	32
12.2.3 Reinfeldts starkaste kort	33
12.2.4 Ingen mututredning mot Mona Sahlin	34
12.2.5 Läsare tar strid för sin kung	36
12.2.6 Politikens likheter med maffian	38
13. Analys mot vald teori	40
13.1 Enkätundersökningen	42
13.2 Fokusgrupper	43
13.3 Receptionanalys – encoding-decoding	44

14. Slutdiskussion	46
15. Förslag till vidare forskning	48
16. Källförteckning	49
17. Bilagor	52
17.1 Bilaga 1. Artikel 1-6	52
17.2 Bilaga 2. Enkätundersökningen	63

Abstract

- Titel:** Politiska tendenser i dagspressen -
En kvalitativ studie om unga vuxna kan se politiska tendenser i två dagstidningars nyhetsrapportering.
- Författare:** Kenan Ganic & Alexander Wennberg
- Handledare:** Ingegerd Rydin
- Examinator:** Thomas Knoll
- Utbildning:** Medie – och kommunikationsvetenskap
- Dokument:** C- Uppsats
- Syfte:** Att undersöka om unga vuxna kan se tendenser av politisk orientering i både ledaren och allmänna nyheter hos två stora svenska dagstidningar, Aftonbladet och Svenska Dagbladet.
- Metod:** Denna studie har till största del tillämpat kvalitativ metod, med empirisk insamlingen genom fokusgrupper.
- Resultat:** Majoriteten av studiens informanter kunde se politisk tendens när artiklarna kom från en röd tidning, i studiens fall Aftonbladet men inte från en blå tidning, i studiens fall Svenska Dagbladet, där majoriteten tyckte att texterna var "neutrala".
- Endast 10 av 20 informanter visste vilken bakomliggande politisk ideologi svenska dagstidningar har. Ett mycket lågt resultat eftersom undersökningen behandlade några av Sveriges största tidningar.
- Nyckelord:** Ungdomar, politik, källkritik, tolkning

1. Inledning

Aftonbladet (AB) och Svenska Dagbladet (SvD) är två av Sveriges största dagstidningar. Enligt dem själva är de oberoende socialdemokratiska respektive oberoende liberala på ledarsidorna, men båda tidningarna menar att man i övriga nyheter är politiskt neutrala. Aftonbladet har dagligen upp till 2.5 miljoner unika besökare på sin nätsida medan Svenska Dagbladet har mellan 1- 1.5 miljon unika besökare i veckan. Den förförståelse vi har gör att vår hypotes inför arbetet är att tidningar har flutit varandra närmre och idag är nästintill helt neutrala i allmänna nyheter.

Under hela analysen användes orden "röd" för Aftonbladet eller tidning med vänstersympatier och "blå" för Svenska Dagbladet eller tidning med högersympatier.

2. Syfte

Syftet är att undersöka om unga läsare kan urskilja om det finns ideologiska tendenser i tidningarnas nyhetsrapportering på respektive nätupplaga. Detta är intressant att undersöka då unga kanske inte alltid är fullt medvetna om tidningars ideologiska bakgrund, och inte tänker källkritiskt när de läser ledarsidor eller nyhetsartiklar.

3. Frågeställning

Både Svenska Dagbladet och Aftonbladet har på sina respektive ledarsidor ett politiskt ställningstagande, men båda tidningar hävdar att de i övrig rapportering är politiskt oberoende.

1. *Ser unga vuxna tendenser av ideologisk tillhörighet i allmänna nyheter?*

2. *Är dagens ungdomar medvetna om tidningars bakomliggande politiska färg?*

3. Påverkar tidningars bakomliggande politiska färg unga vuxnas läsning?

4. Bakgrund

Aftonbladet är Sveriges i särklass största dagstidning med upp emot 2,5 miljoner unika läsare varje dag på sin nätupplaga aftenbladet.se. Svenska Dagbladet har i sin tur mellan 1-1.5 miljoner läsare i veckan på sin nätupplaga svd.se. Att undersöka hur dessa två tidningar publicerar information i allmänna nyheter är därför mycket intressant. Å ena sidan Aftonbladet som är oberoende socialdemokratisk på sin ledarsida men partipolitiskt neutral på nyhetssidan, å andra sidan Svenska Dagbladet som är oberoende liberal på ledarsidan men partipolitiskt neutral på nyhetssidan.

4.1 Aftonbladet

Det första numret av Aftonbladet kom ut redan 1830, och är idag en av Sveriges äldsta dagstidningar. Tidningens grundare hette Lars Johan Hierta, och han startade tidningen för att tillgodose behovet av en fri och oberoende press i Sverige. Han slogs för yttrandefrihet i tal och skrift, vilket gjorde att han fick många fiender inom maktens korridorer. Kungen försökte exempelvis förbjuda tidningen, Hierta svarade då med att byta namn på tidningen med jämna mellanrum. Under sin tid som ägare och chefredaktör (1830-1851) bytte tidningen namn hela tjugosex gånger (AB1). Hierta ska också ha deklarerat sin ambition med tidningen och sagt att den skall vara "universell genom ämnenas mångfald och omväxling" (Holmberg, C-G m.fl. 1983:58). Idag finns fortfarande ett porträtt av Hierta på tidningens pappersupplaga med texten – "Grundad 1830 av Lars Johan Hierta". Detta fanns tidigare också på nätupplagans förstasida.

Efterhand som tidningen växte sålde Hierta den, och efter att ha varit i flera olika händer (Holmberg, C-G. m.fl. 1983:74) hamnade Aftonbladet till slut

hos LO - Landsorganisationen i Sverige. De nya ägarna konstaterade då att tidningens debatt och ledarsidor skulle hållas politiskt neutrala. Men i början av 1960-talet bekräftades att tidningens ledarsidor hädanefter skulle vara socialdemokratiskt präglade. Aftonbladet spåddes här en tydlig minskning i upplagor och försäljning, vilket stämde inledningsvis. Men sedan drog en socialdemokratisk våg in över Sverige, vilket ledde till att tidningen ökade kraftigt (AB1).

1996 sålde LO 49,9 procent av sina aktier till den norska mediekoncernen Schibsted. Denna affär innebar att Schibsted tog ansvaret för tidningens industriella och ekonomiska framtid, och LO ansvarade för tidningens politiska ställningstagande. Aftonbladet uttrycker idag denna politiska ställning som "oberoende socialdemokratisk på ledarsidan". 1994 hade nätupplagan premiär och hade under september 2010 i snitt 2,8 miljoner besökare dagligen (AB2). Tidningen beskriver på sin nätupplaga dagens koncept med egna ord - "Hiertas koncept för Aftonbladet håller. En tidning för den breda läsekretsen som ska roa och samtidigt granska samhälle och makthavare. Allt för att förbättra samhället"(AB1).

4.1.1 LO - Landsorganisationen i Sverige

LO är en sammanslutning av fackliga arbetstagar-organisationer i Sverige. Karl-Gunnar Bäck skriver i sin bok "Om sanningen ska fram om Aftonbladet" att "LO är min arbetsgivare" (Bäck 1979:7). Han menar att detta är aningen motsägelsefullt, eftersom LO är den organisation i Sverige som hårdare än någon annan attackerar arbetsgivare i Sverige. Att LO, en sammanslutning av arbetsorganisationer och nära band till Socialdemokratiska Arbetarpartiet äger Aftonbladet ger upphov till den problematik som kan uppstå vid publicering av allmänna nyheter.

4.2 Svenska Dagbladet

Svenska Dagbladets debutnummer skulle ha kommit den 1 december 1884. Några av dagens konkurrenter, som till exempel Aftonbladet, fanns redan i branschen och man väntade med stor spänning på Svenska Dagbladets debut. Det blev ett bakslag, och de anställda sägs ha föredragit att bedriva arbetsdagarna på krogen istället för på redaktionen (SvD). Då Svenska Dagbladets redaktion var provisorisk hade man underskattat det praktiska och publicistiska slitet. Dessutom bestod den provisoriska redaktionen av flera "festglada akademiska överliggare". Till slut, 17 dagar efter utsatt tid, den 18 december 1884 anlände de första exemplaren av Svenska Dagbladet, mycket på grund av att det fanns två herrar som var vana tidningsmän i redaktionen, Axel Jäderin och Oscar Norén.

Att kalla debutupplagan för en tidning kan anses överdrivet – fyra sidor med annonser på första och sista sidan, väder och korta små notiser i uppslaget. Men redan inledningsvis hade man ambitionen om att bli en rikstäckande tidning. Man hade avtal med många korrespondenter runt om i Sverige, vilket gjorde att man kunde skriva egna notiser om händelser. Utlandsnyheterna översattes dock från den utländska pressen. Det satsades också på att ha en bra kulturbevakning, vilket än idag speglas i Svenska Dagbladet (SvD1).

Men tidningen blev tråkigare och tråkigare för varje år och till slut, endast 4 år efter starten, var pengarna slut. Räddningen blev Verner von Heidenstam. Han kom tillbaka till Sverige efter flera år i utlandet och han ville ändra den bristande Svenska dagstidningskulturen, med brister i både den politiska debatten och utrymmet som kulturfrågor får. Med sig fick han två investerare som köpte upp SvD. Dessutom investerades det i nya grundplåtar för tryck och SvD kom ut för första gången med en helt ny framsida, utan annonser. Nya Svenska Dagbladet skulle enligt Heidenstam bli "ett nytt stort intelligentblad som skulle bli ett organ för de bildade

klasserna samt för vetenskap och konst". Tidningen blev mer personlig och huvudredaktören Helmer Key mötte läsarna. Han skrev: "Tidningen skall inte längre vara ultrakonservativ utan moderat liberal" (SvD1). Svenska dagbladet är idag obunden moderat på ledarsidorna, på övriga sidor finns ingen politisk tendens, enligt dem själva (SvD2).

Bertil Torekull, före detta chefredaktör på Svenska Dagbladet skriver i sin självbiografi "Svenskan och hennes hövdingar" att "*Ideologin lades åt sidan, effektiviteten avgjorde*" (Torekull, B. 1994:68). Han menar att högern och presstödet är tidningens själ, men han påpekar också att detta är inget någon vill prata om (Torekull, B. 1994:68). Svenska Dagbladet fick år 2009 mer än 60 miljoner i form av presstöd. Aftonbladet fick inte en krona (Press1).

5. Tidigare forskning

Denna uppsats inleddes med tankar om att det hade gjorts flera tidigare undersökningar som liknade vår egen, men någon tidigare forskning med avsikt att studera om just unga vuxna ser tendenser av bakomliggande ideologiska uppfattningar i allmänna nyheter var svårt att hitta. Den mesta av forskningen som finns kring tidningar, nyheter och deras påverkan på människor studerar främst specifika händelser och rapporteringen kring dessa.

I en doktorsavhandling (2008) vid Göteborgs Universitet, skriven av Mats Pellbring, med titeln "En studie av den svenska opinionsbildande globaliseringsdiskursen i dagspress" skriver Pellbring: "Aftonbladets ledarsida strävade efter att etablera en "kosmopolitisk" vänsterposition med argument för fördjupat EU-samarbete samt ifrågasatte stundtals den nationella suveränitetsprincipen med hänsyn till t.ex. mänskliga rättigheter. Man distanserade sig också från den övriga vänsterns EU-skeptiska hållning".

Pellbring (2008) menar att Aftonbladet ställer sig emot sin uttalade ideologi även i ledarsidan. Att undersöka om ideologierna återspeglas i Aftonbladets, respektive Svenska Dagbladets allmänna nyheter, blir nu än mer intressant.

Kent Asp, forskare inom journalistik och politisk kommunikation, menar i sitt kapitel *"Politisk journalistik: Studier i mediernas partiskhet och makt"* (Asp, K 1988) att en aktör både gynnas och missgynnas i massmediernas nyhetsförmedling. Han redogör för hur man kan undersöka huruvida en aktör kan gynnas eller missgynnas. En aktör i detta fall kan vara ett politiskt parti, en organisation, en myndighet, ett företag och till och med ett land. Asp menar att en aktör kan gynnas eller missgynnas genom den bild som medierna ger av aktören själv. Detta kan i sin tur ske i tre olika avseenden, (a) genom den uppmärksamhet aktören får, (b) genom det sätt på vilket aktören och dennes egenskaper framställs, samt (c) genom den bild som medierna ger av aktörens relation till andra aktörer (Asp, K 1988:7-8)

Det andra sättet som Asp menar att en aktör kan gynnas eller missgynnas av, är om aktörens världsbild (värderingar och verklighetsuppfattningar) framställs positivt eller negativt i mediernas nyhetsrapportering.

Det tredje och sista sättet en aktör kan gynnas eller missgynnas av i massmedia menar Asp är genom det sätt på vilket aktören relateras till olika sakfrågor. En aktör kan gynnas i mediernas rapportering genom att aktören förbinds med den sakfrågeprofil, den åsiktsprofil eller den budskapsprofil som aktören själv önskar framträda med eller missgynnas genom att aktören förbinds med olika sakfrågor på ett sådant sätt som aktören inte själv önskar eller vill bli kopplad till (Asp, K 1988:8). Under själva undersökningen kommer det att finnas många olika sakfrågor som unga vuxna kommer att komma i kontakt med, därför är just denna punkt intressant att ha i åtanke.

Asp förklarar att mediernas partiskhet måste göras genom en samlad bedömning av alla dessa tre sätt som massmedierna kan gynna och missgynna olika aktörer (Asp, K 1988:8)

Asp har själv gjort en omfattande undersökning kring riksdagspartiernas exponering sista månaden före valen 1979, 1982 och 1985 i många Svenska nyhetsmedier. Socialdemokraterna bland annat, i valet 1979, fick 31 % av all valexponering i Svenska Dagbladet, medan de under samma period fick 38 % i Aftonbladet. Man ser också tydligt att till exempel Moderaterna fick 18 % i Svenska Dagbladet men bara 15 % i Aftonbladet. Enligt dessa siffror kan man anta att tidningarna ger mer utrymme till partier som har samma ideologiska bakgrund med det finns flera faktorer man måste räkna in för att kunna fastställa detta. Till exempel måste man undersöka vad det är för olika händelser som rapporteras om i tidningarna. Ett parti kan ha en mycket större valkampanj och får därför mera utrymme i tidningar medan något annat parti har en liten kampanj, därav mindre utrymme i tidningarna.

Vid valet 1982 närmade sig siffrorna varandra medan månaden innan valet 1985 så hade Svenska Dagbladet mer exponering av Socialdemokraterna och Aftonbladet i sin tur hade mera exponering av Moderaterna. På sex år hade alltså tidningarnas utrymme för likasinnade partier minskat och istället hade man gett mer och mer utrymme till andra politiska partier (Asp, K 1988:49). Dock ska man tillägga som ovan nämnt, att det finns flera faktorer som man måste räkna med för att räkna ut varför det är så här, som till exempel de olika partiernas valkampanjer, dess storlek, vad de innehöll och vad som var av intresse att rapportera om.

En liknande undersökning vid ett senare val hade varit väldigt intressant att ta del av, då skulle man kunna urskilja hur mycket den politiska debatten får utrymme i Aftonbladet och Svenska Dagbladet, och om man idag har "hittat

hem” och ger mera utrymme till partier med samma ideologiska bakgrund, eller om man är neutrala och ger samma utrymme till alla partier.

Ett intressant faktum kring tidningarnas partiskhet är det driftstöd som staten delar ut varje år. Bertil Torekull, tidigare chefredaktör på Svenska Dagbladet skriver i sin bok ”Svenskan och hennes hövdingar” att han är överraskad av att ingen under hans inlärningsprocess berättade för honom om ”Svenska dagbladets reservationslösa anknytning till moderaterna [...] (och) dess skamlösa beroende av statligt stöd” Statligt stöd, i form av driftstöd fick Svenska Dagbladet år 2008 hela 65 408 000 kr. Aftonbladet fick inte en enda krona(www.presstodsnamnden.se).

Jan Myrdal, skribent och debattör, startade en debatt i Svenska Dagbladet 1980 där han myntade begreppet ”mediavänstern” i samband med en debatt om de intellektuellas svek. Detta skriver författarna Hultén G och Samuelsson J om i boken *”Mediavänstern – en närbild av den dolda åsiktsproduktionen i Sverige”* (Hultén, G & Samuelsson, J 1983:11). Författarna kopplar Vänsterpartiet och Socialdemokraterna som ”mediavänsterns” vänner, och menar även att förhållandena på Aftonbladet visar hur journalistmakt via ”starka” fackföreningar drivits på ett principiöst sätt. Man menar att anställda på tidningen som även är fackligt aktiva hade mycket bättre möjligheter att utvecklas och få ökad framgång (Hultén, G & Samuelsson, J 1983:57). Denna undersökning är från 1983 och kan därför anses som för gammal för vår egen studie men det som är värt att ta upp i samband med vår undersökning är om detta fenomen med att fackligt aktiva har bättre möjligheter på Aftonbladet förekommer fortfarande och om detta i så fall påverkar valet av journalist till olika artiklar. Det kan hända att vissa journalister, som i större utsträckning delar de åsikter som tidningen gör, får skriva flera artiklar som har med tidningens politiska åsikter att göra och att dessa texter då kanske får en större vinkling än om en ”vanlig” journalist

hade skrivit artikeln. Det kan även hända att journalister med "företräde" förekommer i andra tidningar, däribland Svenska Dagbladet.

Kent Asp har även gjort en undersökning om hur journalisterna själva uppfattar situationer, ideologi och politik. I boken "Den svenska journalistkåren" (Asp, K. 2005) skriver Asp om en undersökning som gjorts där både journalister och allmänheten har fått svara på ett antal olika frågor. En del av undersökningen innebar att båda grupper skulle sätta sig själva på en skala, om de är till vänster, neutrala eller till höger politiskt. Resultaten visar att av de 1069 tillfrågade journalister, ser sig 46 % som vänster medan bara 12 % anser sig vara höger (Asp, K. 2005:214). Men Asp är noga med att påpeka att *"journalistkåren är inte homogen. Det finns betydande skillnader mellan olika grupper av journalister"*(Asp, K. 2005:215). Frågan man kan ställa sig är om det spelar någon roll vad för bakomliggande politiskt ställningstagande en tidning har, om många av dess journalister anser sig röda.

6. Avgränsning

Inledningsvis valde vi att fokusera på ungdomars vetskap i detta ämne, ungdomar som är tillräckligt gamla för att rösta. Vi valde ungdomar dels eftersom vi tror att de har en lägre kunskap om vad olika tidningar har för ideologisk bakgrund, men även för att ungdomar har ständig kontakt med dagspressens nätsidor genom mobiltelefoner och datorer.

I valet av dagstidningar förstod vi inledningsvis att granskningen av dessa behövde en avgränsning, och vi valde att fokusera på två med stor kontrast i ideologi. Valet av Aftonbladet ansåg vi självklart med tanke på deras höga besökarantal på nätsidan. När vi sedan skulle välja en motpol till denna tidning valde vi Svenska Dagbladet pga. att tidningen skiljer sig markant från Aftonbladet, samtidigt som tidningen är rikstäckande.

7. Teori

Stuart Hall, en av pionjärerna inom Culture Studies menar att detta teoretiska perspektiv växer i takt med att kulturen utvecklas och förändras och att det nu är i stort sett omöjligt att avgränsa. Den tar en ny skepnad i varje land den används i (Miegel, F & Johansson, T. 2002:243 - 244). Fred Inglis (1993), professor och författare av boken "Culture Studies" menar att Halls intresse för Culture studies tillsammans med ideologi och semiotik är ytterst viktig.

För Hall är ideologi det centrala faktumet och den viktigaste kulturella kategorin för den historiska undersökningen av den nuvarande. Eftersom ideologi betecknar det ramverk av världen, begrepp, intuitioner och teorier med vars hjälp varje individ, grupp eller klass ger sin värld mening, måste bestämningen och analysen av ideologi vara lingvistisk (Miegel F & Johansson, T. 2002:249, Inglis, F. 1993:85).

7.1 Reception – encoding/decoding

Detta uttalande kan direkt kopplas till den teori som Hall förmodligen är mest känd för, encoding & decoding (vilket kan översättas till kodning & avkodning). Denna teori är av största vikt för vår egen studie. Hall menar att ett budskap påverkas av många olika faktorer, från vilket publiceringsätt man använder sig av, till var mottagaren tar del av budskapet (Miegel, F & Johansson, T. 2002:250). Hall skriver i sin artikel "Encoding/decoding" om meddelandets "väg" mellan sändare och mottagare.

"Before this message can have an 'effect' (however defined), satisfy a 'need' or be put to a 'use', it must first be appropriated as a meaningful discourse and be meaningfully decoded. It is this set of decoded meanings which 'have an effect', influence, entertain, instruct or

persuade, with very complex perceptual, cognitive, emotional) ideological or behavioural consequences. In a 'determinate' moment the structure employs a code and yields a 'message': at another determinate moment the 'message'" (Hall 2001:168).

Hall menar att ett meddelande kan, om det mottages på rätt sätt, uppfattas som ett budskap. Om det mottages på fel sätt, uppfattas det istället som ett enkelt meddelande. Var och hur man får ett meddelande spelar stor roll för hur man uppfattar det.

Halls tankar om encoding/decoding gällde texter i allmänhet. Hall presenterade tre stycken koder eller positioner för läsaren för att tolka meddelanden, dessa är: *dominant reading*, *negotiated reading* och *oppositional reading*.

Dominant reading syftar till att läsaren fullt ut delar textens kod och accepterar den föredragna läsningen, vilket gör att texten känns "naturlig". Alla läsare uppfattar texten på ett liknande sätt. *Negotiated* (som betyder förhandla/förhandladet) *reading* syftar till att läsaren delvis delar textens kod och i stort sett accepterar den föredragna läsningen, men ibland motstår och ändrar det på ett sätt som återspeglar dess egen position, erfarenheter och intressen. Alla läsare uppfattar inte denna text på liknande sätt utan bakgrund och åsikter bestämmer hur man tolkar en text. Ex, föräldrar kanske uppfattar en ungdomsbok på ett annorlunda sätt en en ungdom.

Oppositional reading syftar till att läsarens sociala situation hamnar i ett direkt oppositionellt förhållande till den dominerande koden (budskapet). I denna kategori hamnar läsning när man helt och hållet är emot budskapet som tillexempel feministisk läsning av traditionella texter eller i form av reklam eller som i denna studie, texter med politisk handling eller bakgrund.

Läsarna kanske läser en hyllande text om ett politiskt parti som de inte sympatiserar med (Stuart).

Kopplar man detta till vår undersökning så kan man rent teoretiskt säga att tidningarnas nyheter kan uppfattas ideologiskt även om nyheterna skildras neutralt. Mottagaren kan känna till aktörens och tidningens bakomliggande ideologiska uppfattning och på så sätt helt enkelt tro att nyheterna förmedlas med ett bakomliggande politiskt budskap. Samma sak gäller om tidningen publicerar "vinklade" nyheter, dessa kan av mottagaren uppfattas som neutrala om mottagaren sympatiserar med tidningens ideologiska bakgrund.

Encoding & decoding har även haft stor betydelse för forskning av TV-program där David Morley gjort omfattande studier (Miegel, F & Johansson, T. 2002:253). Morley har utvecklat Stuart Hall's tankar om hur ett budskap kan påverkas.

In considering the process of how meaning is generated in communications I employ here two distinct modes of analysis (semiotics and sociology) to analyse two distinct types of constraints on the production of meaning. These are: (a) the internal structures and mechanisms of the text /message /programme which invite certain readings and block other (and which can be elucidated through semiotics); and (b) the cultural background of the reader/recipient/viewer, which has to be studied sociologically (Morley, D 1992:75).

Morley håller alltså med Hall om att teorin om kodning & avkodning är ytterst viktig för kommunikationen av ett budskap eftersom budskapet kan påverkas under sin "resa" från producenten till mottagaren. Både sociologen Max Weber och Paul Ricoeur menar att en och samma handling (information) kan ha olika innebörd eller mening för olika mottagare

(Miegel, F & Johansson, T. 2002:191). Detta betraktelsesätt, där man sätter det mänskliga subjektet i centrum, är ett hermeneutiskt tankesätt. Deras tankesätt kan kopplas till vår undersökning där alla informanter kommer från olika bakgrund och därför kan samma artikel uppfattas olika.

Man vill inom hermeneutiken undersöka förståelse och tolkning och detta kan i sin tur delas upp i två grupper, dels det manifesta tankesättet, där man tolkar fakta "ytligt", dels det latent, där man analyserar vad som finns under ytan. Enkelt förklarat är det manifesta det som vi upplever med våra sinnen och det latent är det undermedvetna.

Ordet hermeneutik kommer från grekiskan och betyder "utläggningskonst" eller "förklaringskonst" (Gilje, N & Grimen, H. 2003: 176-177). Det är helt enkelt en tolkningslära (Selander, S & Ödman, P-J. 2005:7). Hermeneutiken har dock sina idéhistoriska rötter i renässansen, dels i den protestantiska bibelanalysen, dels i det humanistiska studiet av antika klassiker (Alvesson, M & Sköldberg, K. 2009:193). Inom hermeneutiken brukar man prata om "del" och "helhet", där man menar att man måste förstå en del för att kunna förstå helheten och för att kunna förstå/se helheten måste man förstå delarna den är uppbyggd på (Alvesson, M & Sköldberg, K. 2009:193).

Mats Alvesson och Kaj Sköldberg menar i sin bok "Tolkning och reflektion" att tänkandet kring "del" respektive "helhet" har genomgått betydande utvidgningar (Alvesson, M & Sköldberg, K. 2009:194). "Delen", från att ha varit en liten del i Bibeln under hermeneutikens uppkomst hade nu blivit en undersökning av alla texter och till och med till det talade ordet. Detta kallar Schleiermachers för den "universella hermeneutiken" (Alvesson, M & Sköldberg, K. 2009:195). Även "helheten" har utvecklats och är nu föremål för generaliseringar. Man går allt djupare och djupare i sina undersökningar, till exempel att följa författaren bakom ett verk eftersom man menar att ska man förstå ett verk så måste man förstå författaren. Men inte heller då kan

man förstå författaren för man måste förstå den tid han lever i. För att ta det djupare och djupare kan man till slut undersöka hela världshistorien för att förståelsen av en enskildhet (Alvesson, M & Sköldberg, K. 2009:195). Detta innebär att de nyheter som tidningarna publicerar kan undersökas så mycket att man måste gå tillbaka i världshistorien flera hundra år. Dessutom kan man också undersöka samtiden djupare, analysera olika händelser som skett under samma tid så att man så mycket som möjligt kan förstå en text och helhet.

Även normativ teori är värd att nämnas i samband med denna undersökning. "Vad är ett gott samhälle? Hur bör demokrati vara? Vad bör staten göra? Får man ljuga i politiken? Vad är frihet, rättvisa och jämlikhet?" Dessa är normativa frågor och det är frågor om vad som är gott och ont, rätt och fel, önskvärt och avskyvärt. Man säger att man genom normativa frågor försöker svara på hur något *bör* vara (Badersten, B. 2006:7). Många anser förhoppningsvis att tidningars och annan medias publicering av allmänna nyheter bör vara neutrala, men självklart finns det också personer som vill läsa tidningar och nyheter som är vinklade, bara de är vinklade åt "rätt" håll.

8. Metodologiska överväganden

En forskare har alltid en förförståelse och en bild av hur ett forskningsområde eller empiriskt område ser ut. Men för att kunna formulera en tydlig och korrekt forskningsfråga krävs en djupare inblick i forskningsområdet – tidigare läsning, erfarenhet, ideologiskt, kunskapsteoretiskt och ontologiskt. Att skapa sig denna djupa förförståelse kring sitt forskningsområde är också viktigt i avseendet att välja den metod som lämpar sig bäst för att besvara forskningsfrågan (Aspers, 2007:12).

Aspers menar att datainsamlingen är viktig för att på ett tidigt stadium få korrekthet i vad man som forskare avser att undersöka. Efter att fördjupningen i området är gjord är det lämpligt att definiera en

forskningsfråga samt välja metod och teori. Här är det viktigt att aspekter som tidsbegränsning och budget tas med i beräkningen(Aspers, 2007:12).

För att sedan fastställa projektets forskningsfråga och val av metod menar Aspers att en interaktion med fältet är nyttigt. Detta innebär att man gör en förstudie. Denna förstudie kan innebära att man under ett par dagar eller veckor tillbringar tid i den bransch man sedan ska undersöka. Detta kan vara nyttigt både för att etablera kontakt med informanter men även för att se om projektets frågeställning och metod besvaras som planerat. Aspers menar även att detta ger kunskaper om sitt fält bortom litteraturen(Aspers, 2007:13). Denna förstudie ger möjlighet att korrigera metod, teori och frågeställning inför huvudstudien. En förstudie genomförs oftast vid större studier av både förväntat insamlat material och tid, något vi inför denna studie inte har. Därför kommer vi inte att göra en förstudie under vår forskning, däremot så ska vi göra ett mindre bakgrundsarbete.

I vårt fall har vi fördjupat oss i vad Aftonbladet respektive Svenska Dagbladet står för ideologiskt och vad detta innebär. Detta har gett en ökad förståelse för hur vi ska möta fältet främst i form av frågeställning och metod. Projektets tidsram är väldigt snäv, vilket påverkat oss i förstudien. Möjligheten att organisera en grupp människor för att testa forskningsfrågor och val av metod är inte möjlig. Därför har vi istället valt att diskutera frågor och metod med projektets handledare som har mångårig erfarenhet av den här typen av forskning.

8.1 Urval

Schröder m.fl. talar i boken – "Researching Audiences" om hur man i de flesta undersökningar måste göra ett urval av informanter. Forskaren måste fundera på vem eller vilka personer som bäst lämpas till den specifika undersökningen (Schröder m.fl. 2003). I denna studie har vi genom vår

förförståelse dragit slutsatsen att vetskapen om det problem vi behandlar är lägre hos den yngre än hos den äldre målgruppen.

I vårt fall har vi diskuterat olika typer av informanter för vår undersökning.

Vi har valt att göra halva undersökningen i Malmö och den andra halvan i Halmstad med informanter från respektive ort. Detta gjordes dels av praktiska skäl såsom forskarnas bostadsorter, som också kommer visa sig vara positivt tidsmässigt, dels för att det kan vara intressant att se om undersökningen visar skillnader beroende på bakgrund, då majoriteten av informanterna i Halmstad är studenter och majoriteten i Malmö är icke-studenter.

Informanterna består i hög utsträckning av folk i våra respektive bekantskapskretsar. Vi inser negativa aspekter av detta. Aspekter som att det redan finns sociala relationer mellan vissa informanter, vilket kan påverka de åsikter de har. Det kan även innebära att informanterna som redan känner varandra tenderar att hålla med varandra i hög utsträckning, och alla kanske inte vågar ventilera sin verkliga åsikt. Men vår tro och förhoppning är att detta inte ska vara något större problem, men för att till viss del komma förbi detta problem blandades tjejer och killar från olika bekantskaper. Detta för att vi tror det höjer kvaliteten och seriositeten i undersökningen.

Detta innebär att informanterna kommer vara av blandat kön i åldern 18 – 25, boende i Malmö respektive Halmstad. Studien kommer att bestå av fyra grupper med fem personer i varje.

9. Metod

När valet av metod ska ske, ligger de metodologiska överväganden som nämnts till grund för detta. Det är inte lämpligt att bara förlita sig på litteratur i detta val. Aspens lägger särskild vikt vid fem punkter i valet av metod: etik, fält, beviskrav, ekonomiska resurser och forskarens kompetens. Han menar att särskilt etik ska tas i beaktande.

"Det etiska kravet är det viktigaste. En vetenskaplig studie kan inte, som diskuterats ovan, genomföras om den går emot de krav som forskarsamhället ställt upp. Detta krav bör vara självklart och alltid närvarande i ett forskningsprojekt" (Aspens, 2007:79).

Med detta menar Aspens att informanterna ska vara medvetna om vad studien innebär, och vi som forskare kommer att garantera våra informanter fullständig anonymitet genom konstruerade namn, ex: Man, 22år, student.

För att nå det forskningsresultat man strävar efter krävs ett bra metodval som alltså lättast beslutas genom en bra förstudie. Detta metodval brukar kategoriseras som antingen en kvalitativ eller en kvantitativ metod.

9.1 Val av metod

Det finns för och nackdelar med både den kvalitativa och den kvantitativa forskningen. Vi tycker att den kvalitativa forskningen lämpar sig bättre för större delen av det fenomen vi ämnar undersöka, eftersom vi tror att en diskussion mellan våra informanter är att föredra. Vi vill undersöka om och hur det finns ideologiska tendenser i den vardagliga nyhetsrapporteringen, det får vi inte svar på om vi inte får detaljerade och djupgående diskussioner och åsikter om ämnet.

Vi tänker dock inte helt utesluta den kvantitativa metoden i vår studie. Eftersom vi kommer att göra en kvalitativ undersökning med tjugo ungdomar, har vi redan här kontakt med ett antal personer i vald målgrupp. Då tycker vi att det är en bra möjlighet att inkludera en mindre enkätundersökning innan den kvalitativa undersökningen börjar. Den kvantitativa metoden ger till skillnad från den kvalitativa ett mer övergripande än djupgående resultat.

Syftet med enkätundersökningen är att få en övergripande bild av ungdomars medvetenhet om tidningars politiska tillhörighet. Vi är medvetna om att urvalet är för litet för att generalisera, och dra för stora slutsatser över. Men vi tycker ändå att detta är en intressant fingervisning i sammanhanget.

9.2 Fokusgrupper

Intervjumetoden innebär att ett bestämt antal personer, i grupp diskuterar ett ämne, istället för att enskilt intervjuas. Fördelen med denna metod är att informanterna hjälper varandra att tänka ur olika perspektiv. "The purpose of doing a group interview is to bring several different perspectives into contact" (Maykut, 1994:103).

Denna intervjumetod är inte som en traditionell intervju, utan tanken är att intervjuaren (moderatoren), ska hålla sig i bakgrunden större delen av intervjun och låta informanterna diskutera fritt med varandra (Wibeck, 2000:9). Metoden används främst i marknadsundersökningar och studier om media (Flick, 1998:122).

Wibeck menar att antalet informanter varierar beroende på olika förutsättningar och syfte, exempelvis tid. Hon anser att minst fyra och max sex personer ska delta i gruppen, och minimum tre grupper. Anledningen till att man inte kan ha för många grupper är att intervjuerna efteråt ska

transkriberas. Detta skulle dels göra materialet enormt stort och svårhanterligt, men även väldigt tidskrävande(Wibeck, 2000:48–50).

I denna uppsats undersöks fyra olika grupper, eftersom det är rimligt med en jämn fördelning med tanke på den geografiska aspekten (Malmö och Halmstad). Vi kommer sedan att ha fem personer per grupp eftersom vi vill försäkra oss med en "extra" om någon informant skulle lämna återbud eller utebli.

9.3 Kvalitativ metod

Eftersom den kvalitativa metoden omfattar större delen av denna forskning, behöver den belysas på ett mer djupgående sätt.

Aspers menar att den kvalitativa metodens upplägg bestäms under förstudien. Här bildas också en uppfattning om vilka personer eller händelser som lämpligast undersöks(Aspers, 2007), i vårt fall ungdomar. Viktigt att ha i åtanke inför undersökningen är vilka perspektiv som är relevanta för den studie man ämnar undersöka(Schröder m.fl. 2003). Vi tycker att vårt perspektiv är relevant i den bemärkelse att om vår tes stämmer, kan detta vara ett stort problem som dagligen påverkar och präglar ungas åsikter och inställning till politik.

Aspers talar om hur många forskare väljer att "lyfta sig bortom det unika fallet". Detta innebär att samma undersökning görs på olika fysiska platser med skilda miljöer(Aspers, 2007). I vårt fall kommer detta att ske naturligt, dels geografiskt men även platsernas fysiska miljöer och interiör, vilket kan vara intressant att reflektera över.

En annan viktig aspekt av den kvalitativa metodens process är att koda sitt material, detta görs för att underlätta analysen. Kodningen innebär att man grupperar sina informanter efter ålder, klass, kön, etnicitet, etc. Genom att

generalisera informanterna på detta sätt är deras åsikter lättare att analysera (Schröder m.fl. 2003). Om man sedan strukturerar sitt material genom ett kodschema kan man på ett smidigt sätt jämföra sitt empiriska material.

Men kanske har hon en idé om att samtalet skiljer sig i språkbruk mellan olika zoner, exempelvis främre och bakre regioner. Då väljer forskaren att jämföra den delmängd av materialet som är kodad som "samtal", "mat" och "bakre region" med det material som är kodat som "samtal", "mat" och "främre region"(Aspers, 2007:16).

Vad gäller kodning kommer, som tidigare nämnt, denna undersökning att använda sig av namn som "Kille 22år". Materialet kommer även att kompletteras med, fysisk plats samt diskussionsämne. Detta kommer göras för att underlätta analysen.

10. Kvalitativ intervju

Nästan alla undersökningar innefattar någon form av intervjusituation. Och i vår studie har vi valt att använda oss av fokusgrupper som intervjumetod, vilken går under den kvalitativa kategorin. Det är under intervjun som det empiriska materialet ska skapas och tolkas, vilket ligger till grund för rapportens slutgiltiga slutsatser. Det är därför viktigt att förberedelserna är noggranna.

Ett misstag som nybörjare gör är att de i förväg tänker ut en rad olika frågor och vad personer eventuellt kommer att svara. Med detta som bas har de producerat ett helt batteri med frågor som avlossas mot "intervjuoffret" i en rak följd(Aspers, 2007:134).

Det är intervjuarens uppgift att få informanten att känna sig trygg nog i samtalet, för att på ett öppet sätt kunna tala om känslor och åsikter. Detta eftersom en intervjusituation inte handlar om ett utbyte av åsikter på en likvärdig statusnivå, utan ett maktspel mellan intervjuare och intervjuperson (Kvale, 2007:118).

Tanken är att en intervju ska pågå som ett vanligt samtal, bortsett från att intervjuaren bestämmer samtalets riktning genom frågor. Dessa frågor ska vara korta och enkla, för att eventuellt kompletteras med en följdfråga utifrån vad informanten svarar. Dessa följdfrågor konstrueras givetvis utifrån intervjuens syfte, men även det sociala samspelet i konversationen. Frågorna ska även vara väldigt öppna för att framhäva att intervjupersonen pratar så mycket som möjligt, detta gör även att intervjuarens roll blir mindre framträdande (Kvale, 2007:123).

I denna uppsats användes, som tidigare nämnt, fokusgrupper som intervjumetod. Detta innebär att vi som forskare kommer att fungera som moderatorer över en grupp informanter. Det är forskarens ansvar att diskussionerna tar den riktning som önskas, och här är ovanstående råd mycket värdefulla.

11. Tillvägagångssätt

Under intervjusituationen lämnade vi ut en liten enkät till informanterna, där de skulle fylla i vilken utsagt politisk ideologi de tror en rad olika tidningar har på sin ledarsida. Urvalet är dock alldeles för litet för att dra några större slutsatser av. Enkäten är enkelt uppbyggd, med titlar på 7 svenska tidningar och en skala under varje namn. Skalan visar på höger sida "höger", i mitten "neutral" och på vänster sida "vänster". Respektive sida och den neutrala visar på vilket utsagt politiskt perspektiv respektive tidning har på sin ledarsida. Det informanterna fick göra var att markera vid vilken "sida" de tror respektive tidnings ledare sympatiserar med. I enkäten finns

Aftonbladet och *Arbetarbladet* som "representanter" för det röda blocket, *Helsingborgs Dagblad* som en neutral aktör och *Sydsvenskan*, *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter*, *Göteborgsposten* och *Expressen* som blå tidningar.

Efter att enkätundersökningen var genomförd fick alla informanter individuellt läsa både artiklar och ledarsidor från *Aftonbladet* respektive *Svenska Dagbladet*. Därefter fick informanterna diskutera med varandra om de kunde se tendenser av politiska influenser i texterna och om de vågade, gissa från vilken tidning respektive text kom ifrån. Anledningen till att vi inkluderar ledarsidorna är för att vi tycker att de "bör" kunna lista ut om sidan är blå eller röd, då tidningarna har ett utsagt politiskt ställningstagande i sina ledare.

Under fokusintervjuerna berättade vi inte för informanterna att de olika artiklarna är hämtade från enbart två tidningar, eftersom vi trodde att detta skulle stjälpa diskussionen på så sätt att man antingen gissar rött eller blått, utan tanke bakom sin åsikt. Vi skrev givetvis ut artiklarna på nytt med samma typsnitt, och censurerade tidningens namn och artikelns författare. Detta för att ta bort alla ledtrådar som skulle kunna påverka informanternas åsikter.

Fokusgrupperna genomfördes i en lokal i Högskolan i Halmstad respektive lägenhet i Malmö, där informanterna i lugn och ro kunde läsa texterna och diskutera. Allt spelades in genom en inspelningsmaskin av märket ZOOM H4n. Transkriberingen av allt material gjordes inte ordagrant utan vi valde att ta ut det viktigaste, och som var relevant för vår studie. Självklart är de citat som är med i presentationen av undersökningen och resultatet ordagranna.

Under själva studien stötte vi på flera problem och detta löstes på bästa möjliga sätt. Bland annat var det flera fokusgrupps- medlemmar i Halmstad som hade problem med att komma till fokusgruppen i utsatt tid vilket gjorde att arbetet försvårades och kom efter tidsmässigt. Även under själva fokusgrupperna, både i Malmö och i Halmstad, uppfattade vi en viss stress hos våra informanter, något som kan ha påverkat resultatet.

12. Presentation & Analys av studien

Under hela analysen användes orden "röd" för Aftonbladet eller tidning med vänstersympatier och "blå" för Svenska Dagbladet eller tidning med högersympatier. När informanterna menar att en text är "neutral" betyder det att de inte kan se några politiska tendenser och därför inte heller kan gissa på vilken tidning en text kommer ifrån.

Undersökningen bestod alltså av två moment, en del är mindre kvantitativ enkätundersökning samt en kvalitativ del bestående av fyra fokusgruppintervjuer. I presentationen har vi valt att nämna informanternas sysselsättning, kön, samt ålder. Detta har vi gjort eftersom detta kan visa sig vara intressant i analysen, av att veta vad studenter respektive icke-studenter har svarat och hur de ser på saker och ting. Informanterna fick även efter undersökningen anonymt ange sitt eget politiska synsätt, eftersom vi tror detta kan ha påverkat informanternas åsikter under studien. Resultaten kommer nedan att presenteras och analyseras.

12.1 Enkätundersökning

Alla intervjuer inleddes med en mindre kvantitativ undersökning, som hade för avsikt att visa informanternas kunskaper i ett antal tidningars ideologier. Undersökningen omfattade åtta dagstidningar, och informanterna kunde välja om tidningarna hade en bakomliggande ideologi som var vänster, neutral eller högerpolitisk. De utvalda tidningarna är rikstäckande tidningar, samt de flesta med en geografisk närhet till studien. Anledningen att vi valt

fler tidningar än Aftonbladet och Svenska Dagbladet är för att informanterna inte ska veta att rapporten är begränsad till dessa två tidningar. Viktigt att påpeka är att informanterna innan enkäten även fick reda på vad vi som forskare menade med "vänster", "neutral" respektive "höger" tidning. Vänstertidning (i tabellen nedan "röd") är oberoende socialdemokratisk på ledarsidan, neutral tidning är oberoende på ledarsidan medan högertidning (i tabellen nedan blå) är oberoende liberal på ledarsidan, d v s mer borgerligt orienterad.

Tidning	Röd	Neutral	Blå	Korrekt
Aftonbladet	14	2	4	70%
Sydsvenskan	2	11	7	35%
Svenska Dagbladet	4	4	12	60%
Helsingborgs Dagblad	5	10	5	50%
Dagens Nyheter	3	8	9	45%
Göteborgsposten	14	3	3	15%
Expressen	5	6	9	45%
Arbetarbladet	17	2	1	85%

Figur 12.1. Presenterar resultatet av 20 informanters kunskap i tidningars ideologi. Fet stil är korrekt svar och kolumnen till höger visar procentuell korrekthet.

12.2 Fokusgrupper

Efter enkätundersökningen fick alla informanter läsa sex olika utdrag från Aftonbladet respektive Svenska dagbladet, tre utdrag från vardera

tidningen. Utdragen var två vardagliga nyhetsartiklar med politisk innebörd per tidning, samt en ledarsida vardera. Anledningen till att informanterna fick göra enkäten innan själva fokusgrupperna, där artiklar skulle diskuteras var att informanterna skulle ha flera tidningar i åtanke när de läste artiklarna.

De artiklar som användes under fokusgrupperna var noga utvalda av oss. Flera av texterna tyckte även vi som forskare att det var svårt att se om det fanns någon politisk tendens i, vilket gjorde att dessa blev än mer intressanta att se om våra informanter kunde se några tendenser i.

När man analyserar resultatet är det intressant att se hur våra informanter använder sig av orden. Under enkäten hade vi som forskare lagt fram tidningarnas namn och bett informanterna koppla dessa till "vänster", "neutral" respektive "höger" men det visade sig att alla informanter självmant under fokusgrupperna och diskussionen kring artiklarna använde sig utav orden "röd", "neutral" och "blå" istället.

12.2.1 Anders Borg bestämmer i regeringen, men har inga politiska idéer. Det duger inte. (Utdrag 1)

Detta är en ledarsida hämtad ur Aftonbladet. Texten är väldigt kritisk mot Sveriges finansminister, Anders Borg. Skribenten menar att Borg har ett alldeles för stort inflytande i regeringen, i förhållande till sitt politiska kunnande. Tonen i texten är mycket nedvärderande och finansministerns utseende(hästsvans och ring i örat) hånas.

Denna ledarsida valde vi på grund av den ton som sätts nästan direkt. Ledaren handlar om Andres Borg främst och första stycket avslutas till exempel med "Det räcker för att bli folkkär", något som inte ger en bild av att den som skrivit ledaren inte är så förtjust i Anders Borg och det blå blocket. Vi fastnade för denna ledare direkt, mycket på grund av detta.

Informanterna påpekade flera gånger att man i artikeln lade stor vikt på Anders Borgs hästsvans och menade att detta var förlöjligande, vilket de tyckte tydde på att artikeln kom från en vänstertidning.

Kvinna, 24 år, student.

"De tar upp hans hästsvans som något förlöjligande, och det skulle man inte ha gjort om man var på hans sida."

Andra menar att det var rubriken, "Anders Borg bestämmer i regeringen, men har inga politiska idéer. Det duger inte" som avslöjade att artikeln kom från en röd tidning. En medie- och kommunikationsstudent säger att han tycker hela artikeln är röd.

Man, 22år, student.

"Det här är definitivt någon journalist med vänstersympatier. Sedan är det ju alltid svårt att säga om tidningen är vänster men journalisten är det, så det skriker om det. Det är så subjektivt som det kan bli. Ta ett exempel här, Anders Borg har byggt sitt varumärke på att vara snål med skattebetalarnas pengar. Är det en blå tidning så är det en röd journalist."

Denna informant menar att den journalist som skrivit denna artikel "är definitivt någon journalist med vänstersympatier", vilket fick oss att tänka på tidigare forskning kring just journalister och deras personliga politiska engagemang. Jan Myrdal myntade begreppet *mediavänstern*, ett begrepp som stod för titeln på en bok från Hultén G & Samuelsson J, där de menade att journalister på Aftonbladet som var fackligt aktiva hade större möjlighet till framgång och utveckling. Det kan hända att denna informant kommit något på spåren. Informanten verkar tycka att denna artikel är skriven av en

journalist som "definitivt" har vänstersympatier. Nu är denna text en ledare och det är tänkt att man utan problem ska kunna se att det kommer från en röd tidning, men det från en ändå att fundera vidare. Valde Aftonbladet denna författare till denna ledare bara för att den hade samma åsiktsprofil som tidningen har?

Sammanfattningsvis kan man säga att alla informanter utan någon större diskussion ansåg att denna artikel kom från en tidning med bakomliggande röd ideologi. Många informanter kunde även se att denna text var en ledare och vissa kom även med förslag om att texten kom från Aftonbladet.

Kent Asp har skrivit om hur journalister/media kan gynna eller missgynna olika aktörer på tre olika sätt. Vi gick lite djupare in i våra artiklar och kunde se vissa detaljer som styrker Kent Asps teori. Bland annat i ovanstående artikel, *"Anders Borg bestämmer i regeringen, men har inga politiska idéer. Det duger inte."* (AB) hittar vi ett ord som avslöjar hela artikeln. Detta ord fick vi till och med ta bort innan vi presenterade artiklarna för informanterna och det finns därför inte heller med i bilagan av denna artikel. Originalmeningen löd *"Dagens Industri, knappast känd för att vara en vänsterröst, skriver i veckan i ett av sina magasin"*. Vi kopplade våra kunskaper kring retorikanalys, då vi tycker att "knappast känd för att vara en vänsterröst" på alla möjliga sätt menar att Dagens Industri är en tidning med högersympatier. Detta, tillsammans med Kent Asps teori om hur en aktör kan gynnas eller missgynnas, där Asp menar att ett sätt är på vilket sätt aktörens relateras till olika sakfrågor, i det här fallet en åsiktsprofil. Man (Aftonbladet, röd tidning) missgynnar i det här fallet Dagens Industri (blå tidning). Vi valde att redigera denna mening då vi trodde att informanterna mycket lätt hade kunnat lista ut vad det var för tidning som texten kom ifrån.

12.2.2 Mona Sahlins avgår (Utdrag 2)

Detta är en nyhetsartikel i Svenska Dagbladet. Den handlar om Mona Sahlins val att avgå som partiledare för socialdemokraterna. Denna artikel är intressant eftersom det är en stor händelse och tidsmässigt aktuell när studien genomfördes. Nyheten är väldigt beskrivande och innehållande mycket fakta och citat från Sahlins presskonferens.

Anledningen till att vi valde denna artikel var mycket på grund av att vi även hämtade en nyhetsartikel från Svenska Dagbladet (artikel 4) som handlade om ungefär samma sak. Vi ville se hur informanterna tolkar "samma nyhet" från två olika tidningar. Dessutom handlar artikeln om politik, vilket också är en stor fördel för vår forskning.

I Halmstad trodde nio av tio informanter att artikeln var neutral. Det var bra att den informant som ensam trodde att artikeln var blå stod för sin åsikt, och inte lät sig påverkas av de andra. Intressant är även att denne informant var en person som själv sympatiserade med det blå blocket och var den enda i sin fokusgrupp som ansåg sig "blå".

En annan student menade att artikeln känns neutral, alternativt vänster:

Man, 21 år, student.

"Den är antingen väldigt neutral, alternativt vänster. Man tar inte upp någonting om att det varit ett katastrofval eller kritik. Det är rätt mycket faktabaserat. Det är inte mycket egna tankar".

Studenten förklarade sina tankar om att det skulle vara en röd tidning då texten är så neutral och innehåller bara fakta och att man inte alls hoppar på Mona, som en annars blå tidning hade gjort, ansåg han.

I de fokusgrupper som ägde rum i Malmö var alla informanter eniga om att detta var en neutral artikel. Diskussionen pågick länge utan att något konkret exempel på höger eller vänster kunde ges. Efter en tids vägande fram och tillbaka så enade alla informanter sig om att artikeln var neutral.

Kvinna, 22 år, butiksbiträde.

"Alltså artikeln berättar ju bara vad som hänt, och vad som kommer att hända. Det finns ju inga personliga åsikter alls, utan bara citat och massa övergripande information".

Anledningen till att så stor del av informanterna tyckte att artikeln var skriven på ett neutralt sätt var för att det nästan var uteslutande fakta och citat. Ingen informant ifrågasatte dessa eller funderade kring om personerna var rätt citerade.

12.2.3 Reinfeldts starkaste kort (Utdrag 3)

Detta är en nyhetsartikel i Svenska dagbladet om finansminister Anders Borg, jargongen är positiv och hyllande. Det intressanta i denna artikel är att även socialdemokraterna beskrivs positivt, och anses vara orsaken till att Sverige klarade finanskrisen så bra som de gjorde.

En anledning till att vi valde denna artikel är därför att den handlar om Anders Borg, precis som artikel 1 som var en ledare från Aftonbladet, men denna gång framställs Anders Borg på ett motsatt sätt. Denna artikel är helt klart på Anders Borgs sida. Det var därför intressant att visa informanterna denna artikel så att man kan jämföra med artikel 1 men samtidigt är denna också intressant då man även skrivit gott om socialdemokraterna.

Många av informanterna tyckte att denna artikel var svårt att koppla till en tidning, just därför tyckte majoriteten att den var neutral. De som tyckte röd

eller blå tyckte alla att den kom från en blå tidning, mycket på grund av att det ser ut som en hyllning till Anders Borg. En media och kommunikationsstudent säger:

Man, 20år, student.

"Den här är kanske lite högerdriven. Den börjar ändå väldigt mycket så, han slapp undan relativt enkelt trots att han gjort fel medan andra fick gå, men sen går det över till någon, inte hyllning, men det är ju en väldigt positiv text om hur duktig han varit i, som banknisse"

En kurskamrat fortsätter med att läsa upp ett citat ur artikeln som han tycker klart och tydligt visar den "hyllning" som föregående informant uppmärksammat.

Man, 21år, student.

"Det slående är hans driv och entusiasm. Han bubblar över. Det är både underbart och skrämmande eftersom man måste lägga lock på honom ibland. Den känns rätt klockren blå".

12.2.4 Ingen mututredning mot Mona Sahlin (Utdrag 4)

Detta är en nyhet hämtad ur Aftonbladet, efter att det rapporterats att Sahlin bjudits på tennisbiljetter till Stockholm Open. Det intressanta med denna artikel är att istället för att fokusera på Mona Sahlin ger tidningen ett exempel på en moderatpolitiker som bjudits på tre resor och hur den blå regeringen hanterade detta.

Som ovan nämnts valdes denna artikel på att den handlar om ungefär samma sak som artikel 2.

Informanterna i Halmstad var nästan till 100 % enade när det gällde denna artikel. Åtta av tio tyckte att den kom från en röd tidning. En informant, som tyckte den var neutral motiverar sin åsikt:

Man, 22 år, student.

"Alltså grejen är att, jag tror nog att denna är neutral eller något, om det är blått så är det inte för sågande, men jag tror inte heller det är rätt på grund av att de tar upp att Salin sa till Aftonbladet förra veckan att " Jag tycker att hon har visat ett fruktansvärt dåligt omdöme. Och uppenbarligen mer än en gång. Nu är det upp till moderatledaren att visa om han tycker det är rimligt att ha en partisekreterare som har gjort det". De tar lite det, att hon gör inte fel, hon gör samma som Sofia. Det känns som att dem inte hade gjort det om det hade varit en "tokröd" tidning".

"Sofia" i informantens uttalande syftar på Sofia Arkelsten, Moderaternas pressekreterare som blivit bjuden på flera resor av olika aktörer, något som tidningen i fråga (AB) använder till Sahlins fördel då man menar att Sahlin inte gjorde fel utan att hon gjorde som Sofia Arkelsten.

Medan en informant i samma fokusgrupp menade att artikeln nästan var lite "objektivt röd". Andra informanter som trodde att denna artikel kom från en röd tidning motiverade det med att bland annat säga "De renar henne [Mona Sahlin] från brottet".

Vad som är väldigt intressant här är att den ena fokusgruppen i Malmö hade en totalt motsatt åsikt i denna artikel, den andra fokusgruppen i Malmö var mer kluven. I den grupp som var eniga om att artikeln var blå, menade de att man hoppade på Mona Sahlin.

Man, 21år, telefonförsäljare

"Bara underrubriken "fruktansvärt omdömeslöst" visar artikelns inriktning. Och sedan i slutet så skriver journalisten om hur kritisk Sahlin själv var när en moderatpolitiker dömdes för en liknande sak, verkar hånfullt".

I den grupp där informanterna var lite mer kluvna berättar en informant om varför han tycker att den är neutral.

Kvinna, 20 år, arbetslös

"Jag tycker att artikeln hör båda sidor, men samtidigt kan jag hålla med om att den är lite kritiskt mot det röda blocket. Så jag säger att artikeln är neutral, med blåa inslag".

Kent Asps forskning kring hur medier kan gynna eller missgynna en aktör kan även kopplas till denna artikel. I "*Ingen mututredning mot Mona Sahlin*" (AB) skriver man om Mona Sahlin och misstanke kring mutbrott men har även fått in "*Uppgifterna om Mona Sahlins gratisbiljetter kom fram efter att hon kritiserat moderaternas partisekreterare Sofia Arkelsten, som åkt på tre olika resor bekostade av företag.*". Detta är ytterliggare ett exempel på hur tidningarna, i det här fallet än en gång Aftonbladet, missgynnar en annan aktör som inte har samma åsiktsprofil.

12.2.5 Läsare tar strid för sin kung (Utdrag 5)

Detta är en nyhetsartikel publicerad i Aftonbladet. Nyheten hette inledningsvis *Aftonbladets läsare tar strid för sin kung*, men vi var tvungna att döpa om rubriken. Nyheten är relaterad till den bok som släpptes under

2010, innehållande avslöjanden om kungens privatliv. Aftonbladet lyfter fram arga läsares åsikter som menar att man ska lämna kungen ifred.

En anledning till att vi valde denna artikel beror på att vi själva vävde in egna åsikter. Vi ansåg det inte så "rött" skriva positivt om kungen och kungahuset. Vi valde denna artikel för att vi trodde att många skulle ha samma åsikter men vi ville även se om informanterna verkligen skulle läsa texten och fundera över vad dem läst. Om man granskar artikeln noga så är ser man att den är uppbyggd på kommentarer från en chatt och inget som en journalist har skrivit själv. Vi valde denna artikel eftersom vi anser att det är främst blåa tidningar som skulle skriva positivt om kungahuset och monarkin.

En av informanterna i Halmstad svarade snabbt "blå" då hon inte trodde att en röd tidning skulle ha en chatt med en kungaexpert. En informant i samma fokusgrupp fortsätter:

Kvinna, 23 år, student.

Jag tror också att den är blå, lite sådär, det känns som att dom tycker om kungen. Kungen är fin och gullig. Det står inget kritiskt om honom. Hade det varit en röd tidning hade det varit mera kritiskt".

En annan informant tycker dock att denna artikel är så neutral som den kan bli. Informanten förklarar detta med att påpeka om att texten inte innehåller några som helst ställningstaganden utan att den bara rapporterar att det svenska folket stödjer demokratin, utifrån den chatt som tidningen anordnat. Han vågar dock inte gissa från vilken tidning texten kommer ifrån.

I Malmö var båda grupper eniga om att den var blå. Eftersom de ansåg att rojalism förknippas med det blå blocket, och att kungen framställdes i väldigt positiva ordalag.

Kvinna, 22 år, butiksbiträde.

Traditionellt sett är ju monarkin förknippad med den blåa politiken. Och sen handlar bara artikeln om de positiva sakerna, den hör inte båda sidor. Och med tanke på att den innehåller insändare, och att det bara valts ut de som är positiva så måste tidningen vara blå. Men jag tror inte att man måste vara blå för att stötta monarkin.

12.2.6 Politikens likheter med maffian (Utdrag 6)

Detta är en ledarsida från Svenska Dagbladet. Den handlar om Socialdemokraternas jakt på Mona Sahlins efterträdare, och Thomas Bodströms beslut att tacka nej ligger till grund för artikeln. Författaren ifrågasätter socialdemokraternas, och särskilt Thomas Bodströms engagemang.

Ännu en artikel som handlar om Mona Sahlin och Socialdemokraterna. Anledningen till att vi valde denna text, en ledare från Svenska Dagbladet, är för att den är kritisk mot Socialdemokraterna och Thomas Bodström och deras engagemang. Ytterligare en anledning till att vi valde denna ledare är för att den ska stå i kontrast till artikel ett, en ledare från Aftonbladet som är kritisk mot Moderaterna och Anders Borg.

Informanterna i Halmstad är eniga om att denna text är blå, och många av dem kunde också gissa att det var en ledarsida. Flera gånger refererar man till "han" [författaren] som en röst och att denna är kritisk mot socialdemokraterna.

Man, 22år, telefonförsäljare.

"Jag har svårt o förstå om texten är kritisk mot Bodström eller hur socialdemokraterna väljer ny partiledare, men den är väl blå i båda fall".

En annan informant tror också att texten är från en blå tidning, men skulle lika gärna kunna anses neutral på grund av sista stycket.

Man, 20 år, student.

"Det här tror jag är blått, njaa, kan vara neutralt på grund av sista citatet 'Att lämna politiken är som att lämna maffian: man väljer det inte själv'. Det känns som att det är en liten kritik mot socialdemokraterna och hur det fungerar.

I den ena gruppen i Malmö höjdes röster om att denna artikel var neutral, och en attack på det politiska etablissemanget i stort.

Man, 21år, säljare

"Jag tycker inte att detta är en politisk attack på varken höger eller vänsterblocket. Det verkar mer som att journalisten är less på hur politiken i allmänhet fungerar. Hade tidningen varit röd eller blå hade journalisten kunnat vara mycket mer kritisk".

Övriga informanter instämde i detta påstående. En informant ifrågasatte först om journalisten gömde sin kritik mot den röda politiken bakom detta, men förkastade snabbt denna tanke. I den andra gruppen i Malmö diskuterades flitigt om artikeln var blå eller neutral, och informanterna enades aldrig riktigt, vissa vidhöll vid blått och andra vid neutralt.

13. Analys mot vald teori

Under denna punkt presenteras en lite mer utförlig analys av fokusgrupperna och enkätundersökningen kopplat till de valda teorierna. Det är även här som vi delvis kommer att presentera vad vi har kommit fram till.

En av Culture studies huvudtankar är att *allt går att undersöka*. De texter vi som forskare presenterade för fokusgrupperna kunde också undersökas och det på många olika sätt. Att bara lägga fram en artikel eller ledare till en informant som inte har någon aning om själva händelsen kring texten hade förmodligen varit helt meningslöst. Under urvalet av artiklar och ledare valde vi texter som behandlade aktuella händelser, och händelser som vi trodde att informanterna kände till. En annan anledning till att vi valde just dessa artiklar har mycket med retorik att göra. Många av texterna kunde vi som MKV-studenter se innehöll vissa ord eller meningar som direkt avslöjade från vilken "färg" texten kom ifrån. Detta passade även bra då de informanter vi användes oss utav inte hade den kunskap inom retorikanalys i samma utsträckning som vi forskare.

Eftersom syftet med studien är att se om unga vuxna kan se tendenser av politik i allmänna nyheter och om tidningarnas ideologiska bakgrund reflekteras i deras texter är det därför ytters nära att koppla detta till Culture studies där en av grundarna, Stuart Hall, menar att ideologi är centralt i all slags kommunikation och den viktigaste kulturella kategorin när man undersöker det nuvarande.

Om man ska analysera de texter och fokusgrupper som vi hade så kan man inte bara säga att vi bara studerade det nuvarande utan till hög grad även det dåvarande. Många av informanterna tänkte inte bara på själva texten som de läste utan på flera olika händelseförlopp kring denna. Om en artikel handlade om Mona Sahlin pratade vissa informanter även om andra saker

som hon har varit med om och de funderade lite kring andra artiklar de läst om henne, om de varit positiva eller inte, och i vilken tidning. Detta kan i sin tur kopplas till hermeneutiken och den "universella hermeneutiken". Informanterna läste en artikel och fick där en "del" som de sedan kopplade till tidigare kunskaper de själva har, vilket till slut blev en "helhet".

Beroende på hur insatta informanterna är sedan tidigare i tidningars politiska färg blir det avgörande för dem om de kan skapa sig en helhet kring texten och därför kunna se från vilken tidning en text kommer ifrån. Har man sedan innan inget som helst intresse för politik och källkritisk läsning kan det vara svårare att få sig en helhet när man läser dessa artiklar. Här hänger en annan teori in, en inriktning inom Culture studies, nämligen encoding - decoding. Inom denna teori menar man att ett budskap kan mellan sändare och mottagare ändra sin mening. Allt beror på varifrån en sändare skickar sitt budskap, genom vilken kanal och var någonstans mottagaren befinner sig när den får budskapet. Andra faktorer som spelar in är hur kunnig en mottagare är innan denne tar emot ett budskap från en sändare. Tidigare kunskaper om politik hade betydelse för hur man tolkade artiklarna. Vår utgångspunkt var att informanterna hade betydligt större insikter om politik. Om vi i detta fall hade varit sändare så kunde informanterna mottaga och läsa av budskapet som vi hade tänkt oss. Vi visste från början att alla våra informanter kom från olika bakgrund och kunde därför uppfatta texterna olika men de resultat som vi kom fram till var väldigt överraskande, både på ett positivt och på ett negativt sätt.

Inom hermeneutiken är man just ute efter att forska kring människors förståelse och tolkning. Det visade sig att många informanter tolkade texterna med ett manifest tankesätt, de bara läste igenom och nästan "gissade" sig fram till vad de tyckte, medan det fanns informanter som verkligen betraktade texterna med det latent tankesättet och istället gick in på djupet av texterna, tänkte vidare och utvecklade detta i sina svar.

13.1 Enkätundersökningen

Det relevanta i detta resultat är främst det som har med Aftonbladet och Svenska Dagbladet att göra, eftersom denna rapport är avgränsad till dessa två tidningar. Dock ska inte för stora slutsatser dras av denna studie pga. dess lilla omfattning. Men vad som kan fastställas är att 30 % av informanterna i denna studie inte vet vilken ideologi Aftonbladet står för, och 40 % vet inte vad Svenska Dagbladet står för. Av de åtta tidningar som var med i enkäten så var det endast på fyra av tidningar som majoriteten hade rätt, varav en hamnade på 50 procent.

Vi valde att lägga halva studien i Halmstad, och den andra halvan i Malmö för att se om det fanns skillnader mellan student och icke-student, då majoriteten av informanterna i Halmstad var studenter och majoriteten av informanterna i Malmö var icke-studenter. Åtta av tio informanter i Halmstad ansåg sig själva som "vänster", vilket inte gör korrektheten i deras svar (100 %) när det gäller de två röda tidningarna särskilt överraskande. I Malmö uppgav sju av tio informanter att de politiskt sett var vänster. Dock var inte korrektheten i enkäten i Malmö lika stor varken på de blåa eller röda tidningarna. Detta tror vi kan ha att göra med fördelningen studenter – icke-studenter och att studenter kan ha en större medvetenhet i denna typ av frågor.

Värt att nämna är även att informanterna i både Halmstad och Malmö gjorde enkäten väldigt snabbt, nästan utan att tänka. Här kan man dra slutsatsen att de kanske inte brydde sig särskilt mycket, vilket självklart påverkar resultatet. En annan teori kan vara att somliga informanterna var väldigt kunniga och svarade av ren reflex, dock kan resultatet av enkätundersökningen ställas mot den sistnämnda teorin.

13.2 Fokusgrupper

Om man tittar närmare på resultatet av fokusgrupperna ser det ut på ett liknande sett. Svaren är skiftande men kan på vissa håll ändå kopplas till kunskapen under enkätundersökningen. Som ovan sagt visste 14 av 20 informanterna att Aftonbladet var en röd tidning, och detta återspeglades i artikel ett, "Anders Borg bestämmer i regeringen, men har inga politiska idéer. Det duger inte en ledare" (AB), hämtad från just Aftonbladet där alla informanter sa att artikeln kom från en röd tidning.

Men redan vid andra artikeln, "Mona Sahlin avgår" (SvD) gick åsikterna isär där hela 90 % av Halmstads informanter och 100 % av Malmös informanter trodde att artikeln var neutral (så det spelade ingen roll från vilken tidning den kommer ifrån enligt informanterna). Vi som medborgare tycker självklart att detta är ett bra resultat, där majoriteten av Sveriges befolkning förhoppningsvis efterfrågar neutral återgivning av allmänna nyheter. En informant i Halmstad trodde att texten kom från en blå tidning, vilket stämmer, men värt att påpeka är att denna informant själv anser sig vara "blå". Att hon påpekade att denna artikel är blå när alla andra informanter trodde annorlunda visar på att den teori vi som forskare hade om att man ser "sin" ideologi som "neutral" i tidningar inte stämmer, åtminstone inte i detta fall.

Artikel 3, "Reinfeldts starkaste kort" (SvD) visar ytterliggare en gång på att man har svårt att koppla texter till en ideologi eller tidning. Majoriteten tyckte än en gång att detta var en neutral artikel och visste inte vilken tidning den kom ifrån. En ensam röst trodde på att artikeln kom från en blå tidning.

Informanterna i Halmstad, nästan uteslutande studenter, kunde än en gång, med stor majoritet, se att en artikel kom från en röd tidning, när de läste artikel 4, "Ingen mututredning mot Mona Sahlin" (AB). Alla gissade även på

Aftonbladet när de läste denna artikel. Bland informanterna i Malmö däremot är bara 30 % studenter. Här trodde majoriteten istället att artikeln kom från en blå tidning. Detta styrker, men långt ifrån bevisar vår teori om att de som är studenter har lite större medvetenhet när det gäller tidningar och deras ideologier, åtminstone läsa källkritiskt.

Efter att fokusgrupperna i Halmstad hittills haft stor kunskap i vilka artiklar som kommit från en röd tidning är det därför överraskande att majoriteten hade fel på artikel 5, "Läsare tar strid för sin kung" (AB). Åsikterna gick isär i Halmstad medan alla informanter i Malmö var eniga om att artikeln kom från en blå tidning (när det i själva verket kom från en röd tidning). Nu börjar man se en tendens av att informanterna i Malmö har mindre korrekta svar än informanterna i Halmstad.

När det gäller artikel 6, "Politikens likheter med maffian" (SvD) kan man övergripande se att majoriteten av informanterna i Halmstad trodde att texten kom från en blå tidning medan informanterna i Malmö till stor del var eniga om att den var neutral. Det är väldigt intressant att denna fokusgrupp kunde enas om detta, när fyra av fem ansåg sig vara röda personligen. Dessa informanter tycker vi bör kunna urskilja en uttalad blå ledarsida.

En återkommande trend under hela studien var att informanterna i Halmstad, där majoriteten är studenter, hade större kunskaper i att se om en text hade politiska tendenser, än vad informanterna i Malmö, där minoriteten var studenter hade.

13.3 Receptionsanalys – encoding/decoding

När vi som forskare ska analysera de intervjuer och fokusgrupper vi haft så ska vi försöka sätta någon "stämpel" på dessa informanter för att enklare kunna analysera deras svar. Det intryck vi fick av informanterna är att de under sin vardag är mer eller mindre passiva i sin läsning av nyheter och

lägger aldrig någon större tanke vid att tidningar kan vinkla sitt material mot den politiska färg de tillhör. Övergripande kan man säga att intresset för politik hos våra informanter inte är särskilt högt, något vissa informanter sa under fokusgrupperna. Det kan vara därför som vissa informanter inte heller tidigare ifrågasatt de texter de läst.

Intressant var att se skillnaden mellan informanterna i Malmö (icke-studenter) och informanterna i Halmstad (studenter). Även om själva intresset för politik är ungefär densamma hos båda grupper så var själva ifrågasättandet av texterna mer skiftande. Informanterna i Halmstad kunde på ett mycket bättre sätt läsa texterna som vi presenterade för dem och läste dessa på ett mera källkritiskt sätt än vad informanterna i Malmö gjorde. Och resultaten visar att flera texter uppfattades olika av de olika fokusgrupperna vilket kan förstärkas av Stuart Halls teori om encoding och decoding, där han menar att ett meddelande kan uppfattas olika beroende på mottagarens bakgrund och förkunskap. Under studien kunde vi dock inte se om det fanns någon skillnad på hur killar respektive tjejer uppfattade artiklarna.

För att återkoppla till Stuart Halls teori om encoding-decoding, de informanter som ansåg sig "röda" kunde till nästan 100 procent se vilka texter kom från en "röd" tidning (Aftonbladet). Kunde dessa informanter se bortom sig själva och sina åsikter och läsa artiklarna med "nya ögon"? Denna fråga ställer vi oss då de informanter som ser sig själva som "röda" borde, enligt det dominanta läsningsperspektivet, peka ut artiklarna från Aftonbladet som neutrala men dem pekade ut artiklarna från Aftonbladet som "röda". Vi kan fastställa att de informanter som ansåg sig vara "röda" (majoriteten av informanterna i studien) inte läste de artiklar från Aftonbladet på ett dominant sätt utan på ett mera *negotiated* sätt, då de både tyckte att vissa artiklar från Aftonbladet kom från en röd tidning och från en blå tidning, eller att texterna var neutrala, där man inte kunde gissa tidning.

14. Slutdiskussion

I inledningen av denna uppsats hade vi tre frågor som vi ville ha svar på - *Ser unga vuxna tendenser av ideologisk tillhörighet i allmänna nyheter? Är dagens ungdomar medvetna om tidningars bakomliggande politiska ställning? Påverkar tidningars bakomliggande politiska ställning unga vuxnas läsning?*

Ovan finns en mer djupgående analys av vad vi kom fram till men nedan följer en kort sammanfattning av resultatet.

Majoriteten av våra 20 informanter kunde se politiska tendenser när artiklarna kom från en röd tidning, i studiens fall Aftonbladet, medan majoriteten av informanterna hade fel när det gällde en blå tidning, då man var mera osäker på om texten hade en politisk påverkan. Detta ger oss ett svar på vår första frågeställning - de unga vuxna (informanter) som var med i denna studie kan se politiska influenser i Aftonbladets artiklar, men inte i Svenska Dagbladets. (Det ska dock tilläggas att urvalet informanter är för få för att generalisera.)

För att besvara vår andra frågeställning, användes en enkätundersökning. Denna enkätundersökning är långt ifrån tillräckligt stor för att generalisera, men nämnvärt från resultatet är att endast hälften av de tillfrågade unga vuxna visste vilken bakomliggande politiska ideologi stora svenska dagstidningar har. Alltså är kunskapen om tidningars bakomliggande politiska ställning relativt låg.

Vår tredje frågeställning handlade om tidningars politiska ställning påverkade ungdomarna i deras läsning. Uppfattningen vi som forskare fick efter att ha lyssnat till informanterna och deras diskussioner var att intresset för nyheter hos dem var relativt låg. Detta medför att ungdomarna inte reflekterar över varifrån en artikel kommer ifrån. I resultatet ser man

tydligt hur studenter (informanterna i Halmstad i detta fall) läser mer källkritiskt än vad andra unga vuxna (icke-studenterna i Malmö i detta fall) gör.

Under denna uppsats har vi som forskare utvecklats i vår läsning och i vilken mån vi är källkritiska. Vi har upptäckt att tidningar ibland "gömmar" sig bakom sin ideologi. Med detta menar vi att man på ett neutralt sätt kritiserar eller hyllar i sina artiklar, som en informant sa - "objektivt röd" eller en objektiv blå tidning. Vi har också upptäckt att vissa nyheter kan få mer utrymme eller mindre utrymme i dagspressen beroende på om den är positiv eller negativ för den politiska ställning tidningen sympatiserar med. Tidningarna gör ett ställningstagande när de väljer att ge mer publicitet för den politiska färg de själva sympatiserar med, eller mindre för den politiska färg de inte sympatiserar med.

Inför valet om att använda nätupplagors texter eller från tryckta tidningar föll valet på endast nätupplagor av flera anledningar, bland annat för att göra det lättare för oss som forskare att samla in material och på lättast sätt kunna presentera det för informanterna så neutralt som möjligt, men också för att vi trodde att informanterna, om det var intresserade av nyheter, läste dessa på nätet, då våra informanter är unga vuxna och ofta vistas på Internet.

Alla informanter var överens om att tidningarna skulle skriva neutralt och därför hade ett "perfekt" resultat varit om alla informanter hade svarat att alla artiklar varit "neutrala" men detta är i stort sett omöjligt då alla informanter kommer från olika bakgrunder och har olika åsikter. Det en informant tycker är neutralt kan en annan tycka är vinklat.

15. Förslag till vidare forskning

Utifrån denna uppsats kan man gå vidare på många sätt. Ett förslag till vidare forskning är just att mer inrikta sig på vår första frågeställning - *Ser unga vuxna tendenser av ideologisk tillhörighet i allmänna nyheter* och försöka göra en mycket mer omfattande undersökning av detta, både på bredden och på djupet. Man borde även mer detaljerat undersöka huruvida unga vuxna är intresserade av nyheter överhuvudtaget. Det urvalet vi gjorde inför denna undersökning baserades endast på att vi valde informanter inom våra egna vänskapskretsar, vilket gjorde att det blev något av en avslappnad undersökningsmiljö och där intresset för nyheter varierade stort.

Ett annat förslag är att se på flera kanaler, såsom hur unga använder sig utav olika nyhetskanaler via sin mobil eller surfplatta. Man skulle även kunna göra en liknande undersökning med politik och unga vuxna precis innan eller under ett val, för att förstärka det material man får in så mycket som möjligt.

Dessutom skulle man kunna undersöka mediernas partiskhet och deras syn på olika politiska partier och hur mycket utrymme dessa får i respektive tidning.

Vi hoppas att vår uppsats kan vara ett bidrag till fortsatt forskning där man fördjupar sig vidare i det vi just har undersökt.

16. Källförteckning

Litteratur:

Alvesson, M. Skölberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion*. Studentlitteratur, Lund.

Asp, K. (2007). *Den svenska journalistkåren*. JMG, Göteborg.

Aspers, P. (2007). *Etnografiska metoder*. Liber, Malmö.

Badersten, B. (2006). *Normativ metod – att studera det önskvärda*. Studentlitteratur, Lund.

Bäck, K-G. (1979). *Om sanningen ska fram om Aftonbladet*. Askild & Kärnekull, Stockholm

Flick, U. (1998). *An introduction to qualitative research*. Sage, London.

Hall, S (2001). "Encoding/Decoding" i M. Durham & D. Kellner (Red.), *Media and Cultural Studies*. (sid. 166-176).

Holmberg, C-G. Oscarsson, I. Rydén, P. (1983). *En svensk presshistoria*. Esselte stadium, Göteborg.

Hultén, G. Samuelsson, J. (1983). *Mediavänstern: en närbild av den dolda åsiktsproduktionen i Sverige*. Bonnier, Stockholm.

Inglis, F. (1993) *Cultural Studies*. Oxford, Blackwell

Kvale, S. Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur, Lund.

Maykut, P. Morehouse, R. (2004). *Beginning Qualitative Research – A Philosophic and Practical Guide*. Falmer, Storbritannien.

Miegel, F. Johansson, T. (2002). *Kultursociologi*. Studentlitteratur, Lund.

Pellbring, M. (2008). *Laissez-faire, systemkritik eller reformism? : en studie av den svenska opinionsbildande globaliseringsdiskursen i dagspress*. Department of sociology, university of Gothenburg. Göteborg

Schröder, K. Drotner, K. Kline, S. Murray, C. (2003). *Researching Audiences*. Arnold, London.

Selander, S. Ödman P-J. (2005). *Text & Existens – hermeneutik möter samhällsvetenskap*. Diadalos, Göteborg.

Torekull, B. (1994). *Svenskan och hennes hövdingar*. Wahlström & Widstrand, Stockholm.

Wibeck, V. (2007). *Fokusgrupper – Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Studentlitteratur, Lund.

Elektroniska källor.

AB 1

<http://www.aftonbladet.se/amc/stefan/hist.html>)

AB 2

<http://www.aftonbladet.se/siffror/>

SvD 1

http://www.svd.se/kulturnoje/nyheter/aren-som-formade-svd_3968707.svd

SvD 2

http://www.svd.se/special/svd_info/valkommen-till-svd-information-och-kontaktadresser_275057.svd

Press

<http://www.prestodsnamnden.se/Beviljade%20st%C3%B6d/PSN/Driftsst%C3%B6d%202008.pdf>

Stuart

http://www.peterasaro.org/courses/MSI/Hall_Encoding_Decoding.pdf

Artiklar

Utdrag 1

Anders Borg bestämmer i regeringen, men har inga politiska idéer. Det duger inte.

<http://www.aftonbladet.se/ledare/article8159907.ab>

Utdrag 2

Mona Sahlin avgår

http://www.svd.se/nyheter/inrikes/mona-sahlin-avgar_5671219.svd

Utdrag 3

Reinfeldts starkaste kort

http://www.svd.se/nyheter/politik/valet2010/reinfeldts-starkaste-kort_5068579.svd

Utdrag 4

Ingen mututredning mot Mona Sahlin

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article8067230.ab>

Utdrag 5

Läsare tar strid för sin kung

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article8079554.ab>

Utdrag 6

Politikens likheter med maffian

<http://blog.svd.se/ledarbloggen/2010/11/29/politikens-likheter-med-maffian/>

17. Bilagor

17.1 Bilaga 1: Artikel 1-6

1. Anders Borg bestämmer i regeringen, men har inga politiska idéer. Det duger inte.

Anders Borg är omåttligt populär hos stora delar av den svenska väljarkåren. Det säger mycket om hur fattigt vårt land är på politiska personligheter. Lite hästsvans, lite ring i örat, en ekonomexamen. Det räcker för att bli folkkär.

Finansministerns populariteten bar över valrörelsen. Men här kommer en prognos: den kommer inte att vara intakt i fyra år till.

Dålig stämning

På senare tid har det kommit en lång rad vittnesmål om att Borg kör över såväl partikollegor som alliansvänner i regeringskansliet. Den typen av bufflighet brukar så småningom leda till öppna konflikter och dålig stämning. Fråga Göran Persson.

Att finansministern kör hårt med Reinfeldts regering är dock knappast något väljarna störs av, så länge han fortsätter vara trevlig i tv. Vad som är värre, för väljarna och för Reinfeldt, är att Borg inte har några idéer om vad han vill med Sverige.

Anders Borgs, och därmed regeringens, stora politiska vision för mandatperioden är fortsatta avbetalningar på statsskulden, och så lite jobbskatteavdrag på det. Statsskulden ska amorteras med 200 miljarder. Det kan jämföras med övriga reformer till skola, välfärd och miljö som i höstbudgeten var 13 miljarder.

Statsskulden ska ner från 34,6 till 21,1 procent av BNP, den lägsta nivån på 40 år. Frågan är bara varför.

Dagens Industri skriver i veckan i ett av sina magasin att Borg borde överväga att satsa pengarna på infrastruktur. Det skulle stärka Sveriges ekonomi långsiktigt och ge jobb under tiden. I artikeln hänvisas till den uppmärksammade studien "Growth in a time of debt" av Carmen Reinhart och Kenneth Rogoff, som visar att det krävs en statsskuld på över 90 procent av BNP för att tillväxten ska påverkas negativt.

Snålhet har lönat sig

Det mullrar, till och med inom högern.

Anders Borg har byggt sitt varumärke på att vara snål med skattebetalarnas pengar. Det har lönat sig. Finanskrisen, och kanske hästsvansen, har dessutom lyckats dölja att jobbskatteavdragen inte gav fler jobb, att en halv miljon fler står utan a-kassa och att arbetsmarknadspolitiken havererade.

Detta är Anders Borgs Sverige. Ett land med starka offentliga finanser, ökade klyftor mellan människor, och ingen som helst idé om vad poängen med det hela är. För sanningen är att jobbskatteavdrag och avbetalningar på statsskulden inte duger som politisk vision.

2. Mona Sahlin avgår

Efter dagens två krismöten står det klart: Mona Sahlin avgår.

– När partiet går till extrakongress ska vi också välja en ny partiledare, säger
Mona Sahlin.

Extrakongressen hålls i mars.

På söndagseftermiddagen kom beskedet: Socialdemokraternas partiledare
Mona Sahlin avgår.

Hon ställer inte upp för omval vid Socialdemokraternas extrakongress som
hålls i mars.

– Att jag lämnar nu skapar utrymme för den förnyelseprocessen, sade hon
vid en presskonferens som hölls efter att hon haft ett möte med
distriktsordförandena och meddelat sitt beslut.

– Vi måste prata identitet, politiskt förtroende och personförtroende. Vi
måste debattera innehållet i politiken, sade hon också.

Under mötet med distriktsordförandena var det ingen som bad Sahlin att
stanna, enligt Kenneth G Forslund, distriktsordförande i Bohuslän, till TT.

– Inte idag. Av respekt för hennes personliga beslut.

Han sa också att det inte heller framfördes kritik mot Sahlin.

– Mötet handlade om hur vi praktiskt nu går vidare.

Sahlin menar att eftervalsdebatten nu måste gå djupt för att "vrida tillbaka
till den starka progressiva rörelse" som partiet kan vara.

– Det finns ett stort behov av att öppna partiet och ta till sig förändringarna
som skett i samhället, sade hon.

– Det måste bli lättare att ta sig in i politiken och förmågan att sluta
allianser.

– Insikten jag har med mig i dag är att vi måste förnya politiken och
personerna, säger Mona Sahlin.

Beslutet har "vuxit fram" säger hon, och fortsätter med att beslutet "känns
rätt" i hjärtat. Det definitiva beslutet fattade hon när hon gick och klippte sig
i lördags.

Redan i morgon ska partiets distrikt börja nominera till valberedningen. Det
ska vara klart den 24 november.

Den kommer att utses av förtroenderådet och Ibrahim Baylan, partisekreterare i S, ska lägga fram ett förslag den 4 december.

VU föreslår också en kongress vecka 12, den sista veckan i mars.

I ett skriftligt uttalande på söndagskvällen förtydligar Mona Sahlin bakgrunden till sitt beslut.

Hon tar upp att bara drygt 20 procent av dem som har jobb röstade på det socialdemokratiska partiet.

"Det går bara att dra en slutsats av detta: Socialdemokraterna har hamnat i otakt med sin tid och sina väljare. Väljarna avvisade vårt budskap och vår politik", skriver hon.

Därför behövs, menar hon, ett grundligt förändringsarbete som omfattar den ekonomiska politiken, jobbpolitiken, välfärdsfrågorna och jämlikhetsvisionen.

"Jag tror och hoppas att partiet kommer att ge en ny ordförande det ordentliga förändringsmandat som krävs för att leda vårt parti i framtiden", skriver hon.

3. Reinfeldts starkaste kort

Det började inte bra. Som färsk finansminister fick Anders Borg rubriker för svart barnflicka. Lägg därtill hästsvans och ring i örat och många svenskar undrade vad det var för finansminister Sverige hade fått. Idag är läget ett annat.

Anders Borg var inte ensam i den nya borgerliga regeringen om att ha anlitat barnflickor svart. Dessutom fanns en trio med ministrar som inte betalat TV-licens. Två av dem fick avgå.

Efter det var det stora mediemonstret mätt. Inga fler offer utkrävdes. Anders Borg kom undan med brända fingrar.

Nu kunde det arbete som hade planerats under lång tid ta sin början. På 1990-talet hade moderaterna talat om systemskifte eller valfrihetsrevolution. Nu talade de om jobb, jobb, jobb. Att få fler i arbete. Det som socialdemokrater alltid kallat för arbetslinjen. Ett begrepp som de nya moderaterna lade beslag på tillsammans med övriga partier i den borgerliga regeringen.

Dessutom betonade Anders Borg nödvändigheten av sunda statsfinanser. För den som är uppförd med tidigare socialdemokratiska finansministrar – vare sig de hette Gunnar Sträng eller Göran Persson – lät det märkligt välbekant.

När finanskrisen slog till hösten 2008 blev nyttan av starka statsfinanser uppenbara. Och Anders Borg var hederlig nog att berömma inte bara sig själv utan även föregående socialdemokratiska ministrar som hållit i plånboken.

Men egentligen handlade det inte så mycket om att hålla i plånboken utan om de regler som skapades i början av 1990-talet, efter krisen som då lamslog Sverige.

Det handlade om en självständig Riksbank som satte styrräntor för att hålla inflationen på 2 procent. Det handlade om överskottsmål i de offentliga finanserna och om restriktioner i statsbudgeten så att utgifterna inte löpte iväg.

”Forskningen visar att...” är en av Anders Borgs favoritfraser.

För den som inte känner honom är kanske hästsvansen och ringen i örat det mest utmärkande.

För dem som har träffat honom under de senaste decennierna är intresset för teori, för forskningsresultat och för den goda debatten, som är kännetecknande.

– Han har alltid haft en enorm arbetskapacitet, säger Klas Eklund, senior economist på SEB.

Han har känt honom i 20 år. Klas Eklund var ordförande i ESO (Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi) i början av 90-talet, när Anders Borg kom in som någon form av politisk överrock. Efter det var Anders Borg anställd på SEB. I den meningen har Klas Eklund varit chef för landets finansminister två gånger.

– Det slående är hans driv och entusiasm. Han bubblar över. Det är både underbart och skrämmande eftersom man måste lägga lock på honom ibland.

Klas Eklund betonar att Anders Borg numera blivit lugnare.

När borgerliga regeringen Bildt förlorade valet 1994 blev Anders Borg invald i riksdagen men han hoppade av efter en månad.

Han jobbade med olika former av ekonomjobb på analysfirmor och banker. Under några år ägnade han sig åt doktorandstudier i nationalekonomi, bland annat tillsammans med Jens Henriksson som var Socialdemokraternas wonder boy på finansdepartementet och närmaste man till finansminister Pär Nuder (S).

– Båda hade för mycket annat att göra för att bli klara med sin doktorsavhandling, säger Klas Eklund.

4. Ingen mututredning mot Mona Sahlin

Mona Sahlin lät sig bjudas på Stockholm Open.

Men gratistennisen blir inte föremål för en mututredning.

Det beskedet lämnade överåklagare Gunnar Stetler vid riksenheten mot korruption i dag.

Sahlin bjöds på fina biljetter till Stockholm Open nyligen.

Men gåvan är inte att betrakta som en muta, enligt Gunnar Stetler.

– Gåvan är inte försumbar, den är värd 8 000 kronor. Möjligheten till otillbörlig påverkan mycket låg. Därför har jag gjort bedömningen att det inte går att styrka mutbrott, säger Gunnar Stetler till Aftonbladet.
"Muta i annat sammanhang"

I ett annat sammanhang skulle beloppet kunna vara att betrakta som en muta, enligt Stetler.

– Men Sahlin är inte i position att kunna skapa fördelar för Stockholm Open. Tennis är inte den typen av evenemang som så lätt skapar förutsättningar för någon otillbörlig aura eller glans.

Stetler efterlyser nu tydligare regler för riksdagsmännen.

– Det råder viss osäkerhet om vad som är tillåtet att ta emot som gåva, och det är inte så lyckat. I Norge får man föra bok över vad man tar emot och gör. Det är en idé, säger han.
"Fruktansvärt dåligt omdöme"

Uppgifterna om Mona Sahlins gratisbiljetter kom fram efter att hon kritiserat moderaternas partisekreterare Sofia Arkelsten, som åkt på tre olika resor bekostade av företag.

Så här sa Sahlin till Aftonbladet förra veckan:

– Jag tycker att hon har visat ett fruktansvärt dåligt omdöme. Och uppenbarligen mer än en gång. Nu är det upp till moderatledaren att visa om han tycker det är rimligt att ha en partisekreterare som har gjort det, sa Mona Sahlin då till Aftonbladet.

Sahlin har tidigare kommenterat sitt beslut att ta emot biljetter till Stockholm Open i Aftonbladet:

-Jag har varit inbjuden som hedersgäst av arrangören Stockholm Open, Svenska Tennisförbundet med flera, bland andra företrädare för det offentliga Sverige. Det har varit tävlingarnas tradition sedan 1969. Jag tycker det är både kul och viktigt att stödja svensk idrott, sade Mona Sahlin.

5. Läsare tar strid för sin kung

"Det är en häxjakt utan måtta", skriver signaturen Anna.

– Jag tror att man stödjer kungen efter att ha sett hur pressad han var på presskonferensen, säger pr-konsulten Niklas Lövkvist.

Svenska folket tar sin kung Carl Gustaf i försvar. När [tidningen] arrangerade en chatt med kungaexperten Roger Lundgren på fredagen haglade stödorden in till redaktionen.

"Låt kungen vara ifred!", skrev en läsare, "Låt för gösse namn kungen vara", skrev en annan.

Läsarna är upprörda över att bokens författare rotar i kungens privatliv. Vissa går så långt att de försvarar kungens påstådda handlingar. Även en kung måste få göra snedsteg, skriver de.

"Han var väldigt utsatt"

Pr-konsulten Niklas Lövkvist tror att kungen vann över folkets medkänsla under torsdagens presskonferens.

– Kungen var väldigt utsatt i situationen, han såg ut som ett villebråd själv och folk såg hur obekvämt och pressad han var. Jag tror att många människor kan sätta sig in i den situationen.

På fredagens läsarfråga svarade nästan 50 procent att kungen har agerat rätt och att han har sagt allt han behöver säga i frågan. En ynka sjundedel tyckte att kungen borde ha svarat på frågor om bokens innehåll.

– Jag är inte alls förvånad. Kungen är väldigt populär och ingen vill utsätta någon de tycker om för detta. Det kan uppfattas som mobbing från mediernas sida, säger Niklas Lövkvist.

Kan bli mer försiktig

Han tror att kungen fortsättningsvis kommer att uppträda mer försiktigt. Och att kungens killgäng – Gubbtolvan – i synnerhet kommer att lägga locket på.

– Det är möjligt att han fått sig en näsbränna och att han kommer träda tillbaka lite mer vilket kan resultera i en mer framträdande roll för Victoria och prins Daniel, säger Lövkvist.

Blir boken en succé kan vi räkna med fler avslöjande böcker om offentliga personer, tror Niklas Lövkvist.

- Men jag tror inte att vi kommer gå så långt som i England. Vi har en annan syn på saker och ting i Sverige just när det gäller privatlivet. Vi har inte samma moralpanik kring den typen av frågor som USA och England.

6. Politikens likheter med maffian

Thomas Bodström skriver på sin blogg om det knepiga i att svara nej på frågan om man inte egentligen vill bli partiledare och konstaterar att i den upp- och nedvända process som stavas *Jakten på ny S-ordförande* finns det liksom inga möjligheter att säga nej eftersom alla gör det.

"Jag hoppas nu att det har gått fram att jag inte är intresserad av att bli partiledare. Jag är förvånad över att så många är förvånad över det, ja, om jag förstår saken rätt, tror en del att jag ändå vill. Att jag är med i tvärtomleken å la sossarnas partiledartradition. I så fall kanske det skulle vara smartare för mig att säga att jag vill. Då skulle jag nämligen omedelbar bli klassad som ostrategisk och därmed körd."

Det är onekligen lustigt. Men tvärtomspråket gäller uppenbarligen inte bara efterträdarbevakningen. Politiken, eller åtminstone mediebevakningen av den, håller greppet om Bodström på alla fronter och verkar inte visa några tecken på att släppa taget:

"För drygt fem veckor slutade jag med politik för ett tag. Sedan dess har jag fått frågor som om ingenting har hänt. Först handlade det om tennisbiljetter, ambassadövervakning, kris i partiet, Mona Sahlins avgång och frågan om hennes efterträdare. Ibland kommer Expressens korre uppkörande från New York och ringer på dörren. Han är alltid lika trevlig och vi börjar känna varandra nu."

Det är kanske inte så konstigt att det partipolitiska engagemanget är vikande och att ungdomsförbunden får allt svårare att hitta nya krafter åt sina moderpartier... Det där låter ju gräsligt enerverande. Partiengagemang förefaller lika efterhängset som värsta sortens stalker. Eller som Bodström konkluderar:

"Att lämna politiken är som att lämna maffian: man väljer det inte själv."

Hu!

17.2 Bilaga 2: Enkätundersökning

Aftonbladet

Vänster _____ Neutral _____ Höger

Sydsvenskan

Vänster _____ Neutral _____ Höger

Svenska Dagbladet

Vänster _____ Neutral _____ Höger

Helsingborgs Dagblad

Vänster _____ Neutral _____ Höger

Dagens Nyheter

Vänster _____ Neutral _____ Höger

Göteborgsposten

Vänster _____ Neutral _____ Höger

Expressen

Vänster _____ Neutral _____ Höger

Arbetsbladet

Vänster _____ Neutral _____ Höger